

Највећи противници Махмуда Ахмадинеџада су луксуз, Израел и Америка. Тим редом. Са Вашингтоном би вероватно нашао заједнички језик, да није Израела. Са Израелом би можда и могао да сарађује на неком нивоу, када би Јерусалим успео да испуни макар минимум захтева Палестинаца. Али, у његовој борби против луксуза – нема компромиса.

У последње четири године, колико је председник Ирана, његова истрајност у избегавању сваког облика хедонизма више је него уочљива: упорно одбија да седи у ВИП одељењу председничког авиона; из Председничке палате изнео је античке, баснословно вредне персијске тепихе и послао их музеју; на почетку првог мандата, инсистирао је да остане да живи у својој скромној породичној кући, а када су га безбедносне службе натерале да се ипак исели, из безбедносних разлога, успео је да их убеди да пређе у обичну зграду у области коју могу лако да контролишу, а не у Председничку палату...

Знали су да га оставе да их чека пред вратима и по пола сата, само да би му ставили до знања шта мисле о њему – каже један од Ахмадинеџадових сарадника

Такав је био и раније, од малих ногу. Пре него што је постао председник, само једном је путовао изван Ирана, и то на неколико дана у Ирак! Они који га боље познају, сећају се да је увек истицао своје скромно порекло, толико да су га остали политичари често презирали због тога.

- Знали су да га оставе да их чека пред вратима и по пола сата, само да би му ставили до знања шта мисле о њему – каже један од Ахмадинеџадових сарадника.

Њему самом очигледно није сметало што су га потцењивали, већ је то искористио као своју предност. Сензационална Ахмадинеџадова победа на председничким изборима 2005. године у великој мери је заснована на његовом, сасвим оправданом и заслуженом, угледу "народског" човека који је фанатично посвећен исламу.

Ахмадинеџада, због таквог држања, светски медији често називају "Спартанцем", што је својеврсна иронија, када се има у виду да су Спартанци прославили свој начин живота управо битком у Термопилском кланцу, коју су водили против древних Персијанаца, од

којих потичу данашњи Персијанци.

(Штавише, управо је Ахмадинеџадов кабинет јавно захтевао извињење од Холивуда, због начина на који су Персијанци приказани у филму "300".)

Али, колико је скроман у приватном животу, толико је у политици мегаломан. Опет, као стари Спартанци... Што је већи изазов, то је Ахмадинеџад спремнији да га прихвати. Поседује ону одлучност која, како се то песнички каже, може планине да помера. Колумниста "Вашингтон поста", који је септембра 2006. интервјуисао Ахмадинеџада, написао је следеће:

- Осећам код њега исту ону сигурност коју је показивао и Ајатолах Хомеини на почетку овог сукоба, касних седамдесетих: "Америка не може да уради ништа под милим Богом".

"Штребер" у детињству и младости

Махмуд Ахамдинеџад рођен је 28. октобра 1956. у градићу Гармсар, који се налази на ободу Велике слане пустиње, 82 километра југоисточно од Техерана. Становништво Гармсара се, због близине главном граду, већ деценијама масовно одсељава у Техеран, а Махмуд је тај пут превалио када је имао тек годину дана, тако да није неправилно сматрати га и рођеним Техеранцем.

Био је четврто од седморо деце својих родитеља. Његов отац Ахмад био је ковач који је једва састављао крај с крајем, не би ли прехранио бројну породицу. По доласку у Техеран, Ахмад је променио породично презиме из Саборџиан, што отприлике значи

"фарбар тепиха", у Ахмадинеџад, што би се могло превести као "Мухамедова раса". Породица се населила у радничкој четврти Нармарк, где је Ахмад отворио занатску радњу за израду окова за врата и прозоре.

Деца су делила међу собом оно мало што су имала, па је Махмуд још у раном детињству "савладао" вештину скромности, која га одликује и данас.

О његовој младости се не зна много, али не зато што је он сакрива, већ зато што, по свој прилици, ту и нема шта да се зна. Ахмадинеџад је, наиме, одувек био фанатично одан исламу и његовим начелима, па је вешто избегавао све "замке" које хедонизам поставља пред младе људе. У преводу – његова младост можда није била досадна њему, али је сада досадна његовим биографима.

Махмуд је био добар и вредан ученик, касније студент. Родитељи су волели да им се деца друже са њим – описује Хадиан младалачке дане садашњег председника Ирана

Тада најбољи Махмудов пријатељ Насер Хадиан, данас професор на Техеранском универзитету, каже да њих двојица нису банчили по журкама, јурцали за девојкама и пушили хашиш, попут осталих Техеранаца њиховог узраста. Тинејџерске дане проводили су по библиотекама и учионицама, иако је то био период владавине шаха Резе Пахлавија, изразито прозападног државника под чијим је руковођењем Иран, а првенствено Техеран, много више личио на неку америчку државу, него на Блиски Исток.

- Махмуд је био добар и вредан ученик, касније студент. Родитељи су волели да им се деца друже са њим – описује Хадиан младалачке дане садашњег председника Ирана.

Махмуд је уписао машинство на Техеранском универзитету, док су Хадиана родитељи послали на студије медицине у Тексасу, САД. Али, Хадиан је тамо одустао од медицине и почео да студира социологију, која је додатно појачала његову посвећеност исламу и традиционалним вредностима. Нешто слично одиграло се и у глави Ахмадинеџада, који је, иако на техничким наукама, све више времена проводио размишљајући о религији. Два пријатеља су се непрестано дописивала, а свако писмо почињали су овако: "У славу господу, најмилостивијег и најосећајнијег..."

Када су сазнали за ову преписку, Хадианови родитељи више нису били тако срећни што

се њихов син дружи са Ахмадинеџадом, а још више их је бринуло што се кроз социологију толико залудео религијом. Али, ништа више нису могли да промене.

Јесте терориста, није терориста

Са "штреберским" данима Махмуда Ахмадинеџада и Насера Хадиана дефинитивно је било готово 1979. године, односно доласком ајатолаха Рухолаха Хомеинија на власт. Јер, Хомеинијев долазак један је од најзначајнијих светских догађаја у 20. веку, познат као Иранска револуција!

Пре револуције, Иран је био потпуно прозападно друштво, краљевина чији су двор посећивале династије из целог света, централистичка држава чија је бирократија уживала бројне привилегије, док је народ углавном гунђао на посрнулу економију. После револуције, међутим, Иран је постао центар исламског света, извозник револуција, по многим и главни финансијер исламског тероризма.

У Ирану пре револуције, исламиста попут Ахмадинеџада није могао никако да напредује. У Ирану после револуције, Ахмадинеџаду су сва врата била отворена, што је он спремно искористио да гради политичку каријеру.

Према сведочењима неких од талаца, Махмуд Ахмадинеџад био је међу онима који су их 444 дана држали на нишану

Како је почео да је гради, велико је питање, јер никада до краја нису разјашњене оптужбе да је Ахмадинеџад учествовао у отмици особља америчке амбасаде у Техерану. Та отмица позната је по називу Криза талаца, а трајала је од 4. новембра 1979, када је група иранских студената и исламиста упала у амбасаду САД и заробила 53 тамошња службеника, до 20. јануара 1981. године, када су притвореници ослобођени.

Према сведочењима неких од талаца, Махмуд Ахмадинеџад био је међу онима који су их 444 дана држали на нишану. Неки чак тврде да је Ахмадинеџад био један од вођа отмичара, задужен првенствено за испитивања талаца. У прилог овој тврдњи, подносе фотографију која приказује три отмичара како једног од талаца, којем је преко очију

Пише: Миодраг Зарковић
четвртак, 20 август 2009 18:21

стављен повез, спроводе до окупљених репортера и сниматеља. Отмичар који се налази лево од везаног таоца заиста личи на Ахмадинеџада, довољно да подгрева сумње, али недовољно да би отклонио све недоумице.

Сведочења ових талаца појавила су се 2005. године, када је Ахмадинеџад постао председник Ирана, а његове фотографије "инвентар" у већини светских медија. Међу петоро бивших талаца који су се јавили са тврдњом да су препознали Ахмадинеџада, најгласнији је био извесни пензионисани пуковник Чарлс Скот, који је децидирано изјавио: "Нови председник Ирана је терориста!"

Хтео да нападне и СССР

Са овим тврдњама слаже се и некадашњи ирачки председник Аболхасан Банисадр, који већ 28 година живи у егзилу у Паризу. Банисадр, који је био први председник Исламске републике Иран пре него што је пао у Хомеинијеву немилост и морао да побегне из земље, каже да Ахмадинеџад није био међу предводницима отмичара, али да јесте учествовао у отмици америчких дипломата, и то као веза између киднапера и Алија Хаменеија, тада утицајног техранског свештеника, а данас ајатолаха.

(Додуше, Банисадр је пун информација које никада не добију потврду – тако је раније тврдио да је 1980. године изборни штаб Роналда Регана, тадашњег кандидата на председничким изборима у САД, договорио са Техераном да Криза талаца буде продужена до после избора, како би Реган могао на основу ње да сакупља поене против Џимија Картера.)

Није сигурна ни ЦИА, која је пре две године направила свој извештај у којем констатује да "са релативном сигурношћу" може да се закључи да Ахмадинеџад није учествовао у кризи талаца

Остали таоци који су и данас живи, међутим, нису сигурни да је Махмуд Ахмадинеџад био међу организаторима њихове отмице. Не тврде да није, али не тврде ни да јесте ("Много више сам гледао у цеви које су биле уперене у нас, него у оне који су носили те цеви", сликовито је један од талаца објаснио због чега не може са сигурношћу да каже да ли је Махмуд Ахмадинеџад био међу отимчарима).

Није сигурна ни ЦИА, која је пре две године направила свој извештај у којем констатује да "са релативном сигурношћу" може да се закључи да Ахмадинеџад није учествовао у Кризи талаца.

Сам Ахмадинеџад, нормално, оштро демантује да је на било који начин учествовао у отмици особља америчке амбасаде, али, зачудо, исто тврде и доказани отмичари, иначе данас политички противници ирачког председника. Неколико њих за које се поуздано зна да су учествовали у упаду у америчку амбасаду – штавише, хвале се тиме – и који су сада супротстављени Ахмадинеџаду у политичком смислу, па би, према томе, једва дочекали да га компромитују, ипак су изјавили да ирански председник није био учесник отмице.

По још једној непотврђеној верзији Кризе талаца, која се налази у самом корену сукоба Ирана и САД, Ахмадинеџад је предлагао да отмичари упадну и у амбасаду Совјетског Савеза, исто као што су упали и у америчку.

Шеф тајне службе?

Уколико је и био уплетен у упад у америчку амбасаду, то никако није био најмилитантнији период у успону Махмуда Ахмадинеџада – много опаснији био је његов ангажман у ирачко-иранском рату, који је почео 1980. и беснео пуних осам година.

Када је Хомеини затражио главу Салмана Руждија због његове књиге "Сатански стихови", Ахмадинеџад је, тврде "анонимни а поверљиви" извори, био тај којем је допао задатак да припреми и спроведе убиство британског писца

Као и многи исламисти надахнути Хомеинијевом Иранском револуцијом, Ахмадинеџад је као добровољац појурио у прве борбене редове. Али, запали су му "други борбени редови", односно, субверзивни и контраобавештајни задаци. Махмуд је, према опет непотврђеним информацијама које он сам негира, приступио специјалним обавештајним одредима Револуционарне гарде, чији је задатак био да организују акције изван иранске територије. Наводно, те акције подразумевале су и ликвидацију дисидената, који су из иностранства покушавали да организују рушење Хомеинијевог режима.

Гласине такође говоре да је Ахмадинеџад чак руководио овим операцијама у касним осамдесетим, па је тако био организатор и једног од најпознатијих атентата, у којем је убијен Абдорхаман Квасемлу, лидер иранских Курда, испред свог стана у Бечу јула 1989. године. Такође, када је Хомеини затражио главу Салмана Руждија због његове књиге "Сатански стихови", Ахмадинеџад је, тврде "анонимни а поверљиви" извори, био тај којем је допао задатак да припреми и спроведе убиство британског писца.

Ахмадинеџад, свакако, оштро демантује овакве наводе. Негде му и није тешко да увери јавност како му је све то подметнуто, јер је свима јасно колико је Америци стало до тога да га дискредитује и да америчке обавештајне службе не бирају средства не би ли поткопали Махмудову популарност у отаџбини. Ахмадинеџадов портпарол каже да је садашњи председник Ирана био, током осамдесетих, само добровољац у рату против Ирака, и то у редовима парамилитарне формације Басиџ, која се налазила под командом Револуционарне гарде.

Логика налаже да је Ахмадинеџад у револуционарним и ратним годинама ипак имао значајнију улогу од ове коју признаје, јер је ипак, крајем те деценије, постављен на место гувернера Макуа и Хоја, два града на северу Ирана. Те позицију нису биле изборне, Ахмадинеџад до њих није дошао тако што је победио на неким изборима, већ их је заслужио некако другачије. Како, може само да се нагађа...

Као гувернер се добро показао, па је после четири године напредовао и постао најпре саветник гувернера провинције Курдистан, затим саветник у Министарству културе и високог образовања, а на крају (1993.) и гувернер провинције Ардебил, која је тек била успостављена. У четворогодишњем мандату, чак три године награђиван је као најбољи гувернер Ирана.

Пише: Миодраг Зарковић
четвртак, 20 август 2009 18:21

